

Zašto Jugoslavija još nije ratificirala
Protokol CMR konvencije od 1978?

Pitanje koje postavljamo u naslovu ovog kraćeg komentara uz prijevod Protokola konvenciji o ugovoru o međunarodnom prijevozu robe cestom /CMR/ iz 1978. ima svoje opravdanje u povijesnom i stvarnom smislu. Povijesnom zbog toga što je Jugoslavija Konvenciju o ugovoru o međunarodnom prijevozu robe cestom /CMR/ koja je sklopljena u Ženevi 19. V 1956, a koja je stupila na snagu 2. VII 1961. ratificirala, kao jedna od prvih država već 1958. U tom razdoblju, kada u Jugoslaviji još nije bilo pozitivnih propisa koji bi regulirali imovinsko-pravnu odgovornost cestovnog prijevoznika, osim pravnih pravila starog trgovačkog zakonika, naši su sudovi u domaćem pravu primjenjivali načela te Konvencije /v. prikaz presude Višeg privrednog suda SRH, od 14.XII 1963, UPPPK br.21 str. 43-44/. S vremenom je CMR Konvencija postala univerzalnim sporazumom za međunarodni evropski cestovni prijevoz, koji obvezuje 23 države članice.

Protokol CMR Konvencije iz 1978, koji je stupio na snagu 1980, ratificiralo je do danas 10 država, ali ne vidimo nikakvih stvarnih razloga koji bi spriječavali našu zemlju da pristupi tom sporazumu. Naime, čitav smisao Protokola 1978. je u tome da zamijeni obračunsku jedinicu iz svota ograničenja vozarove odgovornosti iz CMR Konvencije, i to tako da umjesto zlatne klauzule, tj. Germinal franka, uvede i u cestovni prijevoz Posebno pravo vučenja /SDR tj. Special Drawing Right/, kojeg vrijednost određuje Međunarodni monetarni fond.

Za države koje su članice Međunarodnog monetarnog fonda /kao što je i Jugoslavija!/ prihvatanje te jedinice

ne predstavlja nikakvu teškoću, već naprotiv njihovu obvezu. Za države koje nisu članice Fonda visina određivanja i preračunavanja u nacionalnu valutu odredit će se prema domaćem pravu te države. Treću skupinu zemalja čine one kojima domaći propis ne dopušta preračunavanje iz Posebnih prava vučenja /a to su uglavnom države istočnog bloka/, pa se za njih i u Protokolu zadržava zlatna klauzula koju one onda preračunavaju prema svom domaćem pravu.

Sistem prihvaćen u Protokolu 1978. nije nov ni nepoznat. On je prvi puta uveden u međunarodno saobraćajno pravo Montrealskim protokolima uz Varšavsku konvenciju 1975. Treba spomenuti da je Jugoslavija ratificirala tri od postojeća četiri Montrealska protokola, pa je tako u zračno pravo kod nas već uveden taj međunarodni obračunski sistem. /O Montrealskim protokolima vidi UPPPK br.73./

U međunarodnom željezničkom prijevozu robe novom Konvencijom o međunarodnom prijevozu željeznicom /COTIF/ iz 1980. takodjer je prihvaćena ta obračunska jedinica. Jugoslavija je 2.VIII 1982. ratificirala novu željezničku konvenciju. /Podatke o tome imamo iz švicarskoga Biltena, jer kod nas tekst ratificirane Konvencije nije nigdje objavljen! Izuzetak čini parcijalni prijevod COTIF-a kojeg smo objavili u UPPPK br. 93, 94 i 95./

Ne vidimo dakle nikakvih razloga da naša zemlja ne ratificira Protokol CMR Konvencije iz 1978. i smatramo da bi trebalo pokrenuti postupak da se to učini. To je i jedan od razloga što smo objavili prijevod njegovog teksta.

V.F.